

Uzvratanje dobrim na dobro (Meka)

Hatib: dr. Salih ibn Abdullah el-Humejd

2. zul-kade 1445. po Hidžri / 10. maj 2024.

Hvala Allahu, Onome Koji upućuje na Pravi put onoga ko od Njega traži uputu i uslišava dove onome ko Ga moli. Hvalimo Ga, slavljen neka je, i zahvaljujemo Mu na obilnim darovima. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema druga, i Koji je dostojan obožavanja, i svjedočim da je naš prvak i vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Allahov rob i poslanik, odabranik i miljenik, neka su na njega, na njegovu porodicu, ashabe i sve one koji slijede njegov put Allahova milost, blagoslov i spas.

Oporučujem sebi i vama bogobožnost. Bojte se Allaha, Allah vam se smilovao, i znajte da je najpametniji čovjek onaj koji "napusti" dunjaluk prije nego što on njega napusti, i pripremi se za susret sa Gospodarom prije nego što Ga sretne, i "opremi" svoj kabur prije nego što ga nastani. Ko ostavi ono što ga se ne tiče, Allah će otvoriti njegovo srce i učiniti prostranim njegove grudi. Ko bude puno razmišljao, malo će griješiti.

Osoba koja često sebe kori i u sebi vidi krivca za sve i svašta, nikada neće imati uravnotežen i spokojan život.

Ko se bude često raspravljao, ohrabrit će podle ljude protiv sebe. "Dobro i zlo nisu isto! Zlo dobrim uzvratiti, pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati. To mogu postići samo strpljivi; to mogu postići samo vrlo sretni." (Fussilet, 34–35)

O muslimani, čovjek je društveno biće po svojoj prirodi, ne može živjeti izolovano od drugih ljudi, nego u pozitivnoj interakciji s njima, nekada kao prijatelj, nekada kao kolega, nekada kao dobročinitelj, nekada kao savjetnik, a nekada kao neko ko zaslužuje zahvalnost za svoja djela.

Ako je to tako, uvažena braćo, onda treba znati da postoji moralni princip, društveni kodeks i plemenita osobina koja unapređuje društvo, osnažuje veze unutar njega i u njemu širi prisnost i ljubav, koja ukazuje na zdravlje srca i čistoću duše i nutrine.

Ova plemenita osobina krasi čestite ljude, koje je njihov Gospodar odabrao za lijepo i dobro, i čija je najveća briga kako usrećiti i pomoći nekoga, a zauzvrat ne traže ni nagradu ni zahvalnost, a ona je pamćenje i nezaboravljanje dobročinstva, uzvratanje na lijepo lijepim i na dobročinstvo dobročinstvom. "... i čini drugima dobro, kao što je Allah tebi dobro učinio." (El-Kasas, 77)

O muslimani, prvi i najveći uzor u ovoj osobini je naš vjerovjesnik Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, čiji je cjelokupan život prožimao lijep odnos prema ljudima i pamćenje i nezaboravljanje dobročinstva, i tako se odnosio i prema bližim i daljim, muslimanima i nemuslimanima.

Evo samo nekoliko blistavih primjera iz njegovog blagoslovljenog života.

Aiša, radijallahu anha, pripovijeda: "Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, skoro nikada nije izašao iz kuće a da nije spomenuo Hatidžu i pohvalno se izrazio o njoj. Jednog dana, kada ju je opet spomenuo, mene je obuzela ljubomora, pa sam rekla: 'A zar ona nije bila starica, koju ti je Allah zamijenio boljom od nje!' Ove moje riječi toliko su ga naljutile da mu se prednji dio kose zatresao, a zatim je rekao: 'Ne, tako mi Allaha, Allah mi nije dao bolje od nje. Povjerovala je u moje poslanstvo kada su drugi ljudi zaniijekali, vjerovala mi je kada su me drugi ljudi utjerivali u laž, pomogla me je svojim imetkom kada su mi drugi ljudi uskratili pomoć, Allah mi je s njom podario djecu, dok mi ih je s drugim ženama uskratio.' Tada sam u sebi rekla: 'Nikada je više neću spomenuti po ružnom.'" (Ahmed, Musned, i Taberani, El-Kebir, a Hejsemi je njegov lanac ocijenio dobrim u djelu El-Medžmeu.)

Kada god je zaklao ovcu, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao bi: "Pošaljite nešto mesa Hatidžinim prijateljicama."

Jednom prilikom, dok je Poslanik bio kod Aiše, došla je neka starija žena, pa ju je upitao: "Ko si ti?" "Ja sam Džessama el-Muzenijja", odgovorila je ona, a on joj reče:

“Ne, ti si Hassana el-Muzenijja. Kako ste? Kako se osjećate nakon nje (Hatidže)?”

“Dobro sam hvala Allahu, na mjestu si moga oca i majke, Allahov Poslaniče”, ona reče. Aiša kazuje: “Kada je ova žena otišla, rekla sam: ‘Allahov Poslaniče, zar je ova starica zaslužila ovoliku pažnju?’ Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: ‘Dolazila je kod nas kada je Hatidža bila živa, a vjernost je dio imana.’” (Hakim, koji kaže da je hadis vjerodostojan prema kriterijima Buharija i Muslima.)

Jedan od lijepih primjera pamćenja i nezaboravljanja dobročinstva jesu Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi o Ebu Bekru, radijallahu anhu: “Niko kod nas nije imao zaslugu a da mu se nismo odužili, osim Ebu Bekra. Njegove zasluge kod nas su tolike da će ga Allah zbog njih nagraditi na Sudnjem danu. Ničiji imetak nije mi koristio u poslaničkoj misiji kao što mi je koristio Ebu Bekrov imetak, i da sam ikoga uzeo za prsnog prijatelja, halila, uzeo bih Ebu Bekra, ali, vaš poslanik je halilullah – Allahov prijatelj.” (Tirmizi od Ebu Hurejre, radijallahu anhu)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zapamtio je dobročinstvo ensarija, koji su ga pomogli, pružili mu utočište, žrtvovali ono najvrednije na putu njegove misije, bratimili se sa njegovom braćom muhadžirima, materijalno se solidarisali s njima i dali im prednost čak nad sobom, pa je rekao: “Da nije bilo hidžre, sigurno bih bio jedan od ensarija, i kada bi svi ljudi išli jednom dolinom, a ensarije drugom dolinom, ja bih išao dolinom kojom idu ensarije. Ensarije su moja unutrašnja odjeća, a ostali ljudi su vanjska.” (Odjeća ovdje simbolizira bliskost i blizinu.) I rekao je: “Oporučujem vam da se lijepo ophodite prema ensarijama. Oni su moja tajna i moj emanet vama. Oni su ispunili svoju dužnost, ostala je samo njihova nagrada. Lijepo prihvatite njihovo dobročinstvo, a pređite preko njihovih ružnih postupaka.”

Poslanik je zapamtio i dobročinstvo svih svojih ashaba, radijallahu anhum, rekavši za njih: “Ne vrijeđajte moje ashabe! Kada bi neko od vas podijelio zlata koliko je brdo Uhud, ne bi dostigao vrijednost pregršti zlata jednog od njih, a ni pola od toga.”

Štaviše, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije zaboravio dobročinstvo idolopoklonika, kao što se desilo u slučaju Mut'ima ibn Adija, koji je svojom pomoći i podrškom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, prekršio bojkot koji su Kurejšije

nametnule plemenima Benu Hašim i Benu Muttalib, i koji je pružio zaštitu Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, nakon njegovog povratka iz Taifa. Naime, Mut'im i članovi njegove porodice otišli su naoružani do Kabe, a zatim su obavijestili Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da pod njihovom zaštitom može doći i obaviti tavaf i klanjati, a poslije se bezbjedno vratiti svojoj kući, što je i učinio, i zbog svega toga Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je za zarobljene mušričke vojnike na Bedru: "Da je Mut'im ibn Adi živ i da se zauzeo za ove zarobljenike, predao bih mu ih." (Ahmed i Buhari)

O muslimani, pamćenje dobročinstva i priznanje zasluga opći je princip koji se jednako primjenjuje prema svim ljudima, roditeljima, supružnicima, učiteljima i svima ostalima.

Roditelji su ti koji bdiju noću da bi njihova djeca spokojno spavala, i koji gladuju da bi njihova djeca bila sita, i koji sebi uskraćuju hranu da bi njihova djeca imala više, a sve to rade sa velikim zadovoljstvom i radošću. Priznanje njihovih zasluga pokazuje se poslušnošću, dobročinstvom prema njima, njihovim poštovanjem, lijepim odnosom prema njima i izbjegavanju svega što može narušiti takav odnos. "Ne reci im ni: 'Uh!' – i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim. Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: 'Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, negovali!'" (El-Isra, 23–24)

S druge strane, bračni život je spokoj, smiraj i plemenitost. Naravno, mogu se desiti situacije koje će "otežati" bračni život, pomutiti njegovu bistrinu i narušiti njegovo blagostanje, i tada je od krucijalne važnosti da ne zaboravimo dobročinstvo i sjetimo se zasluga, jer samo tako možemo vratiti mir i spokoj u brak i sačuvati sreću. Muž se trudi, radi i privređuje kako bi porodici obezbijedio dostojanstven život, a supruga čuva muževu čast i dostojanstvo u njegovoj odsutnosti, odgaja djecu, čuva imetak i osigurava stabilnost i blagostanje u kući. Ako supružnici budu svjesni ovoga, i budu priznavali zasluge jedno drugom, živjet će srećno i zadovoljno. "I ne zaboravite da jedni prema drugima velikodušni budete." (El-Bekara, 237)

Što se učitelja i njegovih zasluga tiče, svjesni smo koliko truda uloži u podučavanju, praćenju i odgoju djece, i koliko je sretan kada vidi napredak, uspjeh i izvrsnost kod svojih učenika. Nekoliko je načina da mu se zahvalimo i odužimo za ono što je učinio za nas, a oni su: priznanje njegovih zasluga, poštovanje, uvažavanje, upućivanje dove za njega i izbjegavanje svega što bi ga moglo povrijediti i uznemiriti.

Ebu Hanifa je rekao: "Otkad je umro moj učitelj Hamad, nikada nisam klanjao namaz a da, zajedno sa svojim roditeljima, nisam tražio oprost od Allaha za njega. Ja tražim oprost od Allaha za svakoga od koga sam nešto naučio ili koga sam nečemu naučio."

Ebu Jusuf, učenik imama Ebu Hanife, je rekao: "Činim dovu za Ebu Hanifu prije dove za svoje roditelje."

Ahmed je rekao: "Već trideset godina nisam zaspao a da prije toga nisam učinio dovu i zatražio oprosta od Allaha za Šafiju."

Uzvratanje na dobro dobrim, Allah vas čuvao, treba biti na lijep i dostojanstven način, bez prigovarivanja i ponižavanja.

Plemenit čovjek je "zarobljenik" onoga ko mu je učinio dobro.

Kada nekome učiniš dobro, sakrij ga, a kada ti neko uradi dobro, razglasi ga među ljudima.

U jednoj mudrosti stoji: "Uklešite dobročinstvo u stijenu, a napišite iskušenja na pijesku, vjetar dobročinstva će ih izbrisati."

Uzvišeni Alah kaže: "Zar nagrada za dobro učinjeno djelo može biti nešto drugo do dobro?!"

O muslimani, činite dobro onima koji su dostojni vašeg dobročinstva, ali i onima koji ga nisu dostojni. Ako su dostojni vašeg dobročinstva, to je ono što se traži i očekuje, a ako nisu dostojni, onda počnite od toga da ste vi dostojni činjenja dobra. Kada uradite neko dobro, ne očekujte ništa zauzvrat, činite ga isključivo radi sebe, zato što je to vaš karakter. Plemenit čovjek ne očekuje da neko prizna njegovo dobročinstvo, niti da mu uzvрати istom mjerom, niti svojim dobročinstvom želi nečiju nagradu i

zahvalnost. Odgoj u okrilju plemenitih osobina, Allahovom voljom, čuva čovjeka od prezrenih osobina.

Bojte se Allaha, Allah vam se smilovao, i znajte da je duši teško kada se na njeno lijepo djelo uzvrati poricanjem, i na njeno dobročinstvo uvredom. To mogu samo pokvareni ljudi, da nas Allah sačuva od svake pokuđene osobine.

Donosite salavate i selame na darovanu milost i obilno dobro, vašeg vjerovjesnika Muhammeda, Allahovog poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, to vam je naredba od vašeg Gospodara, Koji je rekao: "Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

